

NoF Travel-tur til Falsterbo 16.-20. september 2009

Falsterbo ligger i Skåne helt sørvest i Sverige, med kort avstand over til Danmark. Den virker som en trakt for alle trekkfugler som ønsker å fly over til det kontinentale Europa uten å krysse store vannflater. Rundt en halv milliard fugler passerer over Sør-Sverige hver eneste høst, og de fleste av disse flyr over Skåne. På Falsterbo ligger Falsterbo Fågelstation. I 1980 ble fangsten for ringmerking standardisert, og utføres helt likt fra år til år. Dermed får de en bra oversikt med tanke på endringer i de ulike fuglebestandene. I trekkseasonen ringmerkes daglig flere hundre småfugler når forholdene er gode.

Tekst og foto av Knut Eie

Totalt var 17 personer med på denne turen. Håkan Billing var turleder og bussjåfør, mens Knut Eie var turleder og loggfører. Øvrige turdeltagere:

Ellen Tove Andreassen
Marit Bache
Anders Bjordal
Lisbeth Dageid
Audur Gudmundsdottir
Kari Hollung
Trond Høvde
Jan Jacobsen

Petter Weido Larsen
Thor Ofstad
Ole Skimmeland
Eli Maria Stenklev
Øyvind Traagstad
Jorid Vinge
Mona Wahlstrøm

Dag 1, onsdag 16. september

En blid og forventningsfull gjeng møtte opp foran Hotell Opera om morgenen 16 september. Nøyaktig kl. 8 kom Håkan med bussen som avtalt. Bussen virket trang ved første øyekast, men etter litt kreativ stuing av bagasjen og velvilje fra positive turdeltagere kunne vi sette av gårde sørover mot Falsterbo. Person nr. 17 ble plukket opp langs E6 i Follo og dermed var vi fulltallige.

På norsk side ble én musvåk sett, og Sverige slo Norge klart med 27 musvåker sett fra bussen. Vi hadde noen stopper på veien sørover for å fylle på og tømme ut diverse.

Om ettermiddagen ankom vi Falsterbo Kursgård i Høllviken, som ble vårt hjemsted de neste dagene. Dette stedet ligger innerst i Høllviken like ved Falsterbo-kanalen, langs veien ut mot Falsterbo. P-G Bentz ankom før middagen og vi inntok et velsmakende måltid. Deretter holdt P-G et gnistrende og meget lærerikt foredrag. Foredraget omhandlet Falsterbo og aktivitetene der. I tillegg gjennomgikk han trender med utviklingen av fugletrekket for enkelte arter opp gjennom åra.

➤ Se opp for golfballer!

På vei ut mot Falsterbo fyr

Dag 2, torsdag 17. september

Om morgenen rett etter frokost dro vi ut til fyret på Falsterbo. På gangveien ut mot fyret må vi krysse en golfbane, og man bør passe på så man ikke blir truffet av en hard hvit ball. P-G holdt et foredrag utenfor fyret inne i fyrhagen. Han avbrøt seg selv hele tiden mens spurvehauker, vepsevåk og hvitkinngjess passerte. Vi fikk også se håndholdte småfugler som nettopp var fanget i nettet for ringmerking og kontroll. Av håndholdte arter kunne vi beskuke rødstrupe, jernspurv, trepiplerke, gjerdesmett og gransanger.

Fuglestationen har sitt tilhold på
Falsterbo fyr

Vi skåder utover fra fyret, mens
P-G snakker og peker

P-G holder foredrag om ringmerkingen på Falsterbo

Gjerdsmett

Fuglekonge

Deretter gikk vi ut til Nabben som er det ytterste punktet på Falsterbo. Det hadde vært lyst lenge, men likevel var det stor trekkaktivitet av blant annet trepiplerke og jernspurv. Flere vadere beitet på mudderflatene utenfor der vi sto. Vi så blant annet den svarthalespove av den islandske underarten *islandica*, en sotsnipe og mange myrsniper. Herfra ser man over til Danmark og nordover til Øresundbrua.

Etter å ha vært på Nabben gikk vi tilbake til bussen og kjørte ut til Skanør. P-G ble med i egen bil. I Skanør så vi blant annet sørhare og glenter. Lunsjen ble inntatt i omgivelser med flott utsikt over store deler av Skanørs nærområde inkludert Skanørs revlar.

↑ Ute på Nabben

Øresundbrua

Etter lunsjen prøvde vi å finne ei rødhalsgås blant store hvitkinngåsflokker ved Skanør. Vi så mange gjess, men de var alle hvitkinnede eller grå.

Vi besøkte Engsnese ved Ljungen. Takket være P-G og hans nøkkel kunne vi kjøre bussen helt inn i området til en plating hvor vi hadde fin utsikt mot et gruntvannsområde og Ljungen. Ljungen er et stort lyngområde som også er beitemark. Når det gjelder rovfugltrekket om høsten er Ljungen i særklasse i Norden, men kommer også høyt opp på den europeiske skalalen. Denne ettermiddagen var derimot av det rolige slaget, og det var ikke mange våker som trakk over. Noen turdelta-gere tok seg en lur, mens andre prøvde å bli bedre kjent med det skotske høylandsfeet som beitet på Ljungen.

Glente

Ute på Nabben

Kryssende padder!

Skåding fra plattformen ved Ljungen

Det siste besøket før middagen ble vestsiden av Foteviken. Her så vi en dvergfalk som satt veldig fint til rett nedenfor der vi sto. Store gåseflokker så vi både på vannet, på land og i flukt. Hvitkinngås og grågås dominerte. Store flokker med gulerler og svaler holdt til over maisåkeren vi gikk gjennom. En lokalt viktig art ved

nettopp denne lokaliteten var gråspurv som holdt til på et par gårder.

Deretter inntok vi middagen i Høllviken og etter det gikk vi gjennom dagens logg.

↑ Skotsk highlander

Sjåføren tok ansvar, viktig å være opplagt!

Utsikt over Krankesjön

Dag 3, fredag 18. september

Vi startet så tidlig vi kunne for å ta en busstur med P-G Bentz i det indre av Skåne. På morgenkvisten så vi noen sørharer, kaniner og fasaner langs veien. Ved den første stoppen hvor vi så etter gråstrupedykker kunne vi «nyte» formasjonene på himmelen som er et resultat av meget tett flytrafikk. Kastrup er jo ikke så langt unna.

Krankesjøen var en av dagens viktigste lokaliteter. Her vrirlet det av vannfugl. Vi telte blant annet 1860 sot-høns (dags-totalen var på 2500) og 140 taffelender.

I den lille treklyngen til venstre for fugletårnet vi sto i skjedde det mye. Isfugl åpenbarte seg som vakre juveler og var vel et av dagens høydepunkter. Snadderender viste seg under trærne stadig vekk. Storskarven som slapp sin hvite avføring over svømmende stokkand og

Solid fugletårn

Treklyngen der vi så isfuglene

sothøne var jo også minneverdig. Det er ikke ofte man ser hvitflekke – eller skal vi si skitflekke – sothøns.

Deretter dro vi ut til Vombs Engar. Havørn og store gåsefokker var noe av det viktigste vi så her.

Ved Vombsjøen spiste vi lunsj. En voksen, hvithalet havørn svedde over oss mens vi inntok lunsjen. En signalkreps ble også funnet. Vi lot denne opprinnelige amerikaneren leve til tross for at deres artsfrender ved svenskenes hjelp brakte med seg krepsepest også til Norge. En overraskelse var en svartkråke som tilfeldigvis kom flygende rett over oss, og grundig observasjon av individet bekreftet svartkråke og ikke en ung kornkråke. Forøvrig er kornkråker og kaier tallrike i disse områdene.

Glente er vel den rovfuglen som virkelig setter sitt preg på et opphold i Skåne, og på denne turen fikk vi virkelig nyte denne elegante og vakre arten. Om det er Europas flotteste rovfugl er vanskelig å avgjøre, men den er definitivt en av kandidatene til tittelen. Vi opplevde glenta i ulike situasjoner, og ofte i store antall. Glenter som går og beiter på jordet på jakt etter meitemark og andre smådyr er ikke det man forbinder med arten. Et sted i Børringe-området hadde vi over 100 glenter sam-

tidig. På det samme stedet så vi også 2 børringevåker. Børringevåken er en lys fargevariant av musvåk som er nesten helt hvit, og det er ikke snakk om noen rase eller underart. Hele undersiden, hodet og nakken er hvitt. Vi kan se slike musvåker i Norge også, men det er spesielt i Børringe omkring Børringesjøen at disse meget lyse individene forekommer og hekker, derav navnet.

I Skurup besøkte vi områder som tilhørte noen herskapsgårder eller slott. Det var safaripreg i disse områdene. Store åpne sletter med spredte trær eller skogholt. En mengde fasaner holdt til her. I tillegg så vi flokker med dåhjort. Glenter og musvåk var stadig i lufta over oss.

Langs en av veiene hvor det var en del trafikk stoppet vi i veikanten for å nyte utsikten. Fra dette høydedraget kunne vi skue milevis utover det flate landskapet i Skåne i nordlig og vestlig retning. Over oss sirklet 5 havørner. De ble behørig studert.

På vei hjemover passerte vi Børringesjøen. Vi ankom hotellet for å innta kveldens middag for deretter å føre dagens logg.

→ Glente

↓ Havørnshåding

⇓ Lunsjstedet ved Vombsjön

↘ Spurvehauk

Dag 4, lørdag 19. september

Denne morgenen delte vi oss i to grupper. Den ene gruppa kom seg tidlig opp og var ute ved Nabben kl. 5.45 før soloppgang, og det er det som er den ultimate Falsterbo-opplevelsen. Det var 7 personer blant morgenfuglene, mens de andre inntok en rolig frokost før de dro ut mot fyret. Den tidlige gruppa hadde en del flotte opplevelser. Det artigste var nok lerkefalken og dvergfalken som tørna sammen like ved siden av oss. I tillegg så vi 2 trelerker, 2 lappiplerker og 1 dvergterne. Den roligere gruppa hadde en flott observasjon av pungmeis like ved fyret.

Etter å ha tilbrakt noen timer på Nabben var det samling ved fyret. Noen kjøpte noe å spise og drikke, mens andre benyttet tiden til å se mer på fugl. Vi tok farvel med P-G og takket for hans positive og lærerike guiding.

Deretter besøkte vi takrørskogen Flommen. Hverken skjeggmeis eller pungmeis ble oppdaget denne gang, men de holder som regel til i området.

Lunsjen ble inntatt på Ljungen. Samtidig hadde vi fine oppvisninger av glenter, tårnfalker og 2 lerkefalker.

I løpet av turen ble arten rødhalsgås nevnt flere ganger, og for en del av turdeltagerne ble dette ordet ofte forbundet med hurtigere puls. For andre turdeltagere kunne nok disse reaksjonene medføre litt psykososiale studier. Etter lunsjen ble tiden dedikert til jakt på rødhalsgåsa. Det kan sammenlignes med å leite etter den berømte nåla i høystakken siden dette ene individet holdt seg sammen med hvitkinngåsflokker, og de flokkene kunne være enorme og det var mange flokker. P-G informerte oss når han fikk melding om gåsa. Først dro vi til Vellinge ängar på østsiden av Foteviken, men vi snudde da vi fikk melding om at rødhalsen var sett på vestsiden av Foteviken.

Vi kjørte utover mot Hammarnäset. På disse enorme engene gikk vi utover langs stranda. Der møtte vi en svært så tillitsfull myrsnipe i fjæra, og som ble behørig fotografert. Flokker med vadere og andefugl ble gjennomsoøkt med teleskoper og kikkerter. Blant knoppsvanene lå det en enslig australier. Svartsvane er en vakker fugl som er innført til Europa og har såvidt begynt å danne små bestander, bla i Nederland. Den vi så tilhørte enten den europeiske hekkebestanden eller den kan ha rømt, uansett var den nok ikke klekket i Australia.

Utsikt fra Nabben

Morgenfuglene

Takk for god innsats, P-G!

Stillende tårnfalk

Rovfuglskåding ved Ljungen

Utover Hammarnäset

Plutselig ringte mobilen og en hedmarking fortalte at rødhalsgåsa nettopp hadde blitt observert innerst i Foteviken. Da var det å bevege seg innover Hammarnäset mot bussen og kjøre i retning gåsa. Nede ved Foteviken var det store gåseflokker av den hvitkinnede og den grå typen, men ingen rødhalsset blant dem. På den andre siden av Foteviken sto det noen fuglekikkere som åpenbart hadde noe interessant å se på gjennom teleskopene sine, men hva det var fikk vi aldri vite. Det begynte å bli kjølig og vi hadde en middag å rekke på en restaurant. Derfor brøt vi opp, og noen hadde vel tanker om at rødhalsgåsa er enklest å finne i Romania eller Bulgaria en kald vinterdag. På vei tilbake mellom Foteviken og Høllviken sto det plutselig noen svenske fuglekikkere i veien og veivet med armene og pekte ut på et jorde. Vi kjørte til side og stoppet bussen. Der var det en stor flokk med hvitkinngjess og grågjess. Humøret på flere av turdeltagerne økte drastisk da vi endelig kunne

Rødhalsgåsa - Branta ruficollis.

sett ved Falsterbo

den

19.09.09 kl. 19⁰⁹

Rødhalsgåsa

Tegning: Jan Jacobsen

beskue den etterlengtede rødhalsgåsa midt i den store gåseflokken. Det var for mange turens største høydepunkt. Middagen måtte selvsagt utsettes. Vi ble likevel servert med god mat og drikke på Lotus Restaurant og stemningen var i taket på grunn av den ene gåsa. Etter middagen ble som vanlig dagens logg gjennomgått, og stemningen var fortsatt munter.

Grågjess, hvitkinngjess – og rødhalsgåsa
Foto: Trond Høvde

Dag 5, søndag 20. september

Så kom turens siste dag, og bussturen nordover var dessverre uunngåelig. På vei nordover kjørte vi innom Getterøn ved Varberg sør for Gøteborg og brukte noen timer på denne utsøkte fuglelokaliteten. Dette er et viktig gruntvannsområde for trekkfugl både høst og vår, og hele året kan man oppleve mye fugl. Mye vannfugl dominerte området. Her var det noen tusener med hvitkinngjess og grågjess. Mens vi var der sank antall levende gjess. Både vandrefalk og havørn hadde sans for en gåsesteik. Det er litt av en naturopplevelse å se en havørn fly over gåseflokkene, for deretter å styrte ned og slå ei gås. Deretter satt ørna oppå gåsa og presset gåsehodet under vann, for så å rive i seg nydelige

kjøttstykker. Vandrefalk holdt også oppvisninger og trimmet andefuglene innimellom. Skjeggmeis ble hørt, og sett flyktig av noen få heldige turdeltagere.

I mørkningen ankom vi Hotell Opera i Oslo, og turen var da definitivt over.

Håkan var som i sangen om en bussjåfør, en mann med godt humør! Men det visste vi jo, han er jo alltid i godt humør. Takk for en trygg og hensynsfull kjøring disse dagene!

Takk til alle turdeltagerne for godt humør og positiv innstilling, som bidro til å gjøre turen hyggelig for oss alle.

Gjetterøns Naturum, sett fra takrørskogen

Getterön er et eldorado for vannfugl

Store gåseflokker ved Getterön

Artliste

Falsterbo 16.–20.9.2009

Totalt 136 fuglearter

Fuglearter:	16-sep	17-sep	18-sep	19-sep	20-sep	TOTALT
Smålom		2				2
Storlom		6		2		8
Toppdykker			350			350
Dvergdykker	1		3			4
Storskarv	10	2000	400	2000	100	4510
Gråhegre	4	30	20	20	80	154
Knoppsvane	30	1000	300	1500	20	2850
Svartsvane				1		1
Grågås	50	400	3000	5000	3000	11450
Kanadagås	15	22	50	50	6	143
Hvitkinngås		800	300	400	1500	3000
Rødhalsgås				1		1
Gravand		60	10	30	50	150
Brunnakke	4	700	1000	1000	500	3204
Snadderand			25	10		35
Krikkand		500	200	750	500	1950
Stokkand	40	200	500	500	100	1340
Skjeand		20	15	1	1	37
Stjertand	3	50	14	20	2	89
Toppand		250	550	60		860
Taffeland			200	30		230
Ærfugl	5	200		200		405
Svartand				100		100
Kvinand		10	40	50	2	102
Siland		20	10	6		36
Laksand			12			12
Glente	1	13	400	150	1	565
Sivhauk	1	4	3	5		13
Spurvehauk	2	80	30	40	6	158
Musvåk	28	8	50	70	35	191
Fjellvåk	5	2		2		9
Vepsevåk		4	5	3	1	13
Havørn			9		2	11
Fiskeørn		1	4			5
Tårnfalk	3	20	35	35	6	99
Dvergfalk		1	1	1		3
Lerkefalk				3		3
Vandrefalk				1	1	2
Fasan		1	75		15	91
Vannrikse			2			2
Sivhøne			3			3
Sothøne	2	1000	2500	1000	400	4902
Trane		5	11			16
Tjeld		3	1			4
Sandlo		40		30	2	72
Heilo		2	80	1		83
Tundralo		2		8		10
Vipe	500	150	850	25	200	1725
Dvergsnipe		3		1		4
Myrsnipe		140		250		390
Enkeltbekkasin		13	5	2	1	21
Brushane		3			12	15
Skogsnipe			1			1
Grønnstilk	4	5		8	3	20
Gluttsnipe	4	50	4	25	1	84
Sotsnipe		2			1	3

Fuglearter:	16-sep	17-sep	18-sep	19-sep	20-sep	TOTALT
Rødstilk	8	2	11	15		36
Storspove	1	50	20	20		91
Lappspove		23		1		24
Svarthalespove		1				1
Hettemåke	150	500	1000	200	100	1950
Fiskemåke	500	200	50	30	30	810
Sildemåke		1		3	3	7
Gråmåke	200	100	20	20	30	370
Svartbak		5		7	1	13
Splitterne		150		20		170
Makrellterne		2		1		3
Dvergterne				1		1
Bydue/Klippedue	20		10	7	30	67
Ringdue	30	150	500	40	200	920
Skogdue		6	6			12
Tyrkerdue	2	1			1	4
Isfugl			2			2
Svartspett			2	1		3
Grønnspekk	1		1			2
Flaggspett			1			1
Dvergspett			1			1
Sanglerke		8		5		13
Trelerke				2		2
Sandsvale		10				10
Låvesvale	6	210	100	500	10	826
Taksvale		20	10	20		50
Trepiplerke		100	100	150	10	360
Heipiplerke		80	400	80	50	610
Lappiplerke		1		2		3
Skjærpiplerke		1		1		2
Gulerle		120	5	100		225
Vintererle		15	10	10	10	45
Linerle	18	80	200	50	30	378
Gjerdsmett		5	5	7	2	19
Jernspurv		60	50	20	5	135
Rødstrupe		25	30	30	5	90
Blåstrupe			1			1
Steinskvett		4	5	1		10
Svarttrost	2	4	10	5	4	25
Gråtrost	5	50	10			65
Måltrost		1		1		2
Rødvingetrost		10	2			12
Sivsanger			1			1
Rørsanger			2			2
Møller			3			3
Munk					1	1
Løvsanger	1	5	5	15	2	28
Gransanger		1	5	10	1	17
Fuglekonge		25	20	20		65
Skjeggmeis			1		3	4
Pungmeis			1	2		3
Stjertmeis			15			15
Løvmeis			3			3
Granmeis	1					1
Svartmeis					1	1
Blåmeis		50	30	30	15	125
Kjøttmeis	1	1	5	15	2	24
Spettmeis			2	4		6
Trekryper		1	2	3		6
Nøtteskrike	15		1		2	18
Skjære	30	40	30	30	50	180
Kaie	200	200	600	150	300	1450
Kornkråke	150	30	800	200	200	1380

Fuglearter:	16-sep	17-sep	18-sep	19-sep	20-sep	TOTALT
Kråke	150	80	150	50	200	630
Svartkråke			1			1
Ravn	6		15	3	2	26
Stær	100	700	500	300	500	2100
Gråspurv		10	4	1		15
Pilfink		10	30	80	40	160
Bokfink	2	220	70	250	10	552
Bjørkefink		70	30	60		160
Grønnfink	2	50	50	20	5	127
Stillits		80	120	20	10	230
Grønnsisik		300	200	200	20	720
Tornirisk		100	200	100		400
Brunsisik			2	2		4
Grankorsnebb		100				100
Dompap					1	1
Gulspurv		1	20	5		26
Sivspurv		20	10	15	5	50
Antall arter:	45	97	101	98	67	136
Antall individer:	2313	11911	16558	16326	8439	55547

Pattedyr:

Flaggermus				2	
Sørhare		1	5	2	
Villkanin		2	2		
Rådyr	7		11	6	14
Dåhjort			52		
Elg					2
Steinkobbe		1			

Sportegn:

Moldvarp Jordhauger

Kadavere:

Piggsvin					2
Sørhare					2
Mink					1
Ilder					1
Grevling	3				2
Rødrev	5				3
Brasme (fisk)			1		

Virvelløse dyr:

Signalkreps			1		
Dammusling			2		

